

ZO DUURZAAM IS DE RIJKSBEGROTING 2023

NIEUWE RIJKDOM

Belangrijk in de meeste begrotingen, maar ontbreekt soms ook volledig. Brede welvaart is heel zichtbaar in de Miljoenennota; de begroting van Economische Zaken & Klimaat neemt dit zelfs als uitgangspunt. Financiering van duurzame ondernemers komt ook terug, net als de rol van de Rijksoverheid zelf bij duurzaam inkopen. Bij het Ministerie van Financiën ontbreekt aandacht voor nieuwe rijkdom echter volledig.

ECHTE PRIJZEN

Voorzichtige stappen in de goede richting. Het kabinet breidt de CO₂-heffing uit, verhoogt de vliegtaks en voert voor autorijden een 'betalen naar gebruik'-systeem in. Buiten CO₂-uitstoot is het toepassen van echte prijzen nog onontgonnen terrein. Zo komt er bijvoorbeeld geen stikstofprijs.

TRANSPARANTE KETENS

Veel ambitie, maar nog weinig concreet. Rutte-IV noemt doelstellingen voor het tegengaan van ontbossing en voor betere arbeidsomstandigheden, maar concrete acties en financiering ontbreken. Voor Internationaal MVO volgt het kabinet een ontoereikend EU-voorstel.

INCLUSIEF ONDERNEMEN

Ambitie is zichtbaar. Het kabinet stimuleert participatie op de arbeidsmarkt door het minimumloon te verhogen en de belasting van arbeid naar vermogen te verschuiven. De aanpassing van het kinderopvangstelsel kan zorgen voor meer gendergelijkheid op de arbeidsmarkt. Seksueel overschrijdend gedrag, integratie op de arbeidsmarkt en gendergelijkheid krijgen aandacht, maar afdwingbare maatregelen ontbreken.

GROENE ENERGIE

Duidelijke plannen voor CO₂-reductie, maar grote verschillen tussen ministeries. Het kabinet investeert fors in innovatie, zoals waterstof. Subsidies die fossiel in stand houden, zoals CO₂-afvang en opslag, zijn minder groot. Tegelijkertijd zien we ook hier verschillen tussen ministeries. Het Ministerie van VWS neemt bijvoorbeeld geen concrete maatregelen om de uitstoot van de zorgsector te reduceren. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) stelt dat de huidige maatregelen niet genoeg zijn om de klimaatdoelen te halen.

BIODIVERSITEIT

Eindelijk aandacht in Den Haag. De begroting richt zich wel nog vooral op ons eigen land (stikstof) en landbouwbeleid. Voor de gebouwde omgeving zijn er veel goede bedoelingen, maar weinig concrete maatregelen, terwijl biodiversiteit ontbreekt in de klimaat- en energieplannen. Het grootste deel van de negatieve biodiversiteitsimpact van Nederland ligt in het buitenland – hier besteedt het kabinet geen aandacht aan.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Het behoud van de waarde van grondstoffen staat steeds meer op de radar, maar budget en tussentijdse doelstellingen ontbreken. Plannen voor een circulaire economie zien we terug in de klimaat-, bouw- en kringlooplandbouwambities. Maar zonder duidelijke tussentijdse doelstellingen en budget wordt een transitie realiseren lastig. Het belastingstelsel heeft geen aandacht voor bijvoorbeeld btw-differentiatie tussen eenmalige en herbruikbare materialen, noch voor heffingen in grondstofgebruik.